

"Stajerc" izhaja vsaki
pretek, datiran z dnevom
naslednje nedelje.

Naročnina velja za Av-
stro-Ogrsko: za celo
leto 3 krome, za pol in
četrt leta razmerno;
za Nemčijo stane za
celo leto 5 kron, za
Ameriko pa 6 kron;
za drugo inozemstvo se
računi naročnina z ozi-
rom na visokost post-
nine. Naročnino je pla-
čati naprej. Posamezne
številke se prodajajo po
6 vin.

Uredništvo in uprav-
ništvo se nahajata v
Ptuju, gledališko po-
stojnje št. 3.

Slava Tebi, ki si nas kmete ljubi!

Kmetički stan, srečen stan!

Dopisi dobrodošli in se
sprejemajo zastoj, ali
rokopise se ne vrača.
Uredniški zaključek je
vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo
ni odgovorno. Cena
oznanil (inseratov) je
za celo stran K 64, za
1/2 strani K 32, za 1/4
strani K 16, za 1/8
strani K 8, za 1/16
strani K 4, za 1/32
strani K 2, za 1/64
strani K 1. — Pri več-
kratnem oznanilu se
cena primerno zniža.

Štev. 23.

V Ptuj v nedeljo dne 9. junija 1907.

VIII. letnik.

Kam plovete?!...

Vse se masčuje!

Do vrhunca je prikipelo politično sovraštvo
po Koroskem in Stajerskem in s studom se
obraca človek od tega nečloveškega boja...
Kam plovete? Vsa sredstva brez izbire se
rabijo in kakor strupeni veter divja po zelenih
naših pokrajinah fanatično hujskanje klerikal-
stva... Kam plovete? Kaj vas še razlikuje
od divje bestije, — vas, ki vam ni ne čast, ne
poljenje sveto, ki mečete blato na ljudske sve-
tine in se ne postavite niti ob odprtem grobu...

Doživeli smo v letošnjem boju stvari, ka-
tere so celo izkušene politikarje naravnost pre-
senetile. Gotovo, tudi pri volitvah na Ogrskem
se zgodijo pretepi in uboji, — tudi med gali-
škimi volitvami je gospodarilo žganje in zma-
gala volina sleparija, — tudi na Ruskem se
vršijo volitve v znamenju bombe in revolverja.
Vse to je gotova resnica! Ali kje na božjem
svetu se godijo taki slučajji tako ziste-
matično, tako redno in brez izjeme,
kakor pri nas? Res je: pri nas se med volit-
vami ni nikogar ubilo, — ali ubilo se je za-
upanje do tistega stanu, ki bi imel
rastopati nauke božje ljubezni,
— ubilo se je nežno pohlevnost, s katero se je
naše ljudstvo pred desetletji podvrglo naukom
starih, očetovskih duhovnikov, — ubilo se je
mir in pokoj med ljudstvom, — ubilo se je ve-
liko, kar je več vredno nego življenje po-
samesnikov in državnozborni mandat...

To je obračun letošnjih volitev. Klerikalna
duhovščina si je pridobila celo vrsto po-
slaniških sedežev, — izgubila je
pa zadnje iskricе zaupanja in spoštovanja!

Žalostno je to... Zaupanje, spoštovanje,
lepe besede iz lepih časov! Starčki s sivimi
lasi se spominjajo prejšnjih duhovnikov. Kakor
očetje so ti davno izumrli duhovniki skrbeli, ži-
veli, trpeli in delali za svoje farane, — vpošte-
vali so edino svete nauke evangelija in bili so
spoštovani in obdani z ljubeznijo, kakor jo čuti
nedolžna deca za svojega očeta... Kje ste, vi
pravi duhovniki? Ko bi ostali iz svojih grobov,
nasli bi namesto dobrih naslednikov neznane,
fanatične moške boja in prepira! Iz
priznice bi čuli proklinjanje in hujskanje. V spo-
vednicah bi opazili šepetanje polno sovraštva in
gonjo proti naprednemu časopisu. Misijone bi
videli, ki imajo edini namen, podivjati ljudstvo.
Opazili bi v duhovniško sukno oblečene volkove,
ki vlivajo strup v otroško dušo. Videli bi du-
hovnike, ki pljujejo celo na mrlične svojih na-
sprotnikov in duhovnike, ki trgajo iz političnega
sovraštva križ na pokopališču iz groba...

Groza oblije človeka, ko mora te resnice
napisati in slišati, kako se celo zdaj po volitvah
nadajuje ta boj, kako se hujska naprej, kako
se deluje za gospodarko izstradanje nasprotnikov,
kako postanejo laž, strup, bojkot sveta sredstva
klerikalizma... Zato vprašamo duhovščino:
Kam plovete? Zato vprašamo kneze in škofe:
zakaj ne ostavite to nesrečno gonjo, ki je na j-
večja nevarnost za vero in cerkev? Kaj
naj to ljudstvo stori, da bo imelo svojo cer-
kev čisto? Kam plovemo?...

In rekli bodo zopet, da smo mi brezverci!
Metalo se bode zopet kamenje na nas. Kajti mi
imamo ta velikanski greh, da ne moremo razumeti,
kaj ima prazni želodec z vero
opraviti, kaj ima duhovnik v pos-
vetnih stvarih komandirati! To je
vso naše „brezverstvo“ in zato bode i naprej
kamenje na nas lučali... Mi pa stojimo trdni
v tem viharju s trdno vero, da solnce ne bode
premagano. Mi gremo svojo izobraževalno in
gospodarsko pot naprej. Kajti mi vidimo strah
lakote in revščine! Hodimo svojo pot;
Vse sile nam treba napeti, da združimo ljudstvo,
— ne v kakšni „laži-kmetički zvezi“, ne v kakšni
stranki prvaških dohtarjev, — temveč v gos-
podarskem delu. To je naša pot... Ali
vkljub temu ne moremo zamolčati žalost, da je
dozorelo hujskanje na Stajerskem in Koroskem
tako daleč, da je duhovništvo pozabilo popolnoma
svoj poklic in se bliža v hitrem teku prepadu...
Kam plovete, gospodje, in kako
bodete odgovor dajali, kadar vas pos-
kliče večni Sodnik pred svoj pre-
stol?

Politični pregled.

Gg. Ježovnik in Roblek sta edina nekleri-
kalna poslance iz Sp. Stajerske. Čeprav nista
pristaša naše stranke, vendar smelo trdimo, da
sta bila izvoljena z glasovi naših somišljenikov.
Izvoljena sta v prvi vrsti kot kmeta in na-
prednjaka. Žalostno bi bilo, ko bi morda
vstopila v kakšni klerikalni klub ali da bi se
brigala za kakšne prvaške neumnosti. Mi jima
priporočamo le to, da naj pustijo vse drugo pri
miru, edino za gospodarstvo svojega okraja se
naj brigata. Neodvisna poslanca naj bodeta in
zadovoljni bodemo vsi z njima. Ako bi se pa
vvela na črno-prvaške limanice, obračunalo bo
napredno ljudstvo z njima!

V novi zbornici sedele bodo tudi nove
stranke. Vsak dan se vršijo konference in že se
vidi precej jasno, kakšen bode položaj. Socialni
demokratje, ki so imeli v stari zbornici 11 po-
slancev, jih imajo zdaj 87. S tem so postali
najpomembnejša stranka in onemogočijo lahko
vsako delo. Ali tega se zdaj ne pričakuje, kajti
upati je, da se bodo i socialisti lotili dela.
Glavni boj se bode bil med socialisti in agrarci
na gospodarskem polju. Kar se tiče klerikalcev,
so se ti združili z krščanskimi socialci. S tem
je dokaz doprinešen, da so ti eni in isti gos-
podje in da je bila vsa kršč. socialna agitacija
le švindal. Gotovo je, da bodo skušali združeni
črnuhi pridobiti vpliv na šolo. Valed tega je le
pozdraviti, da se združujejo svobodomiseln
nemške stranke. Nemška ljudska in nemška
kmetijska stranka sta se združili in šteje nova
zveza čez 50 poslancev. Sramotno je da so po-
slale slovenske pokrajine največ črnih poslancev
v zbornico. Iz Kranjske je izvoljen le en libe-
ralec (v Ljubljani) in en nemški naprednjak (v
Kočevju), drugi so vsi Šušteršičevi pajdaši. Vse-
kakor bode imela vlada jako težavno stališče.

Državni zbor je sklican za 17. junija. Ve-
like naloge čakajo poslancev. V prvi vrsti ome-
niti je razmerje z Ogrsko. Klic „Proč od Ogrske“

je vedno močnejši in večinoma vse napredne
stranke se strinjajo s gospodarsko ločitvijo od
Ogrske. Nadalje se bode bil veliki boj za
šolo. Črnuhi napenjajo vse moči, da bi postala
farovška kuharica zopet vladarica v šoli; po-
slabšati hočejo šolo in zato bodo morali napredni
poslanci vse moči za šolo porabiti. Tudi narod-
nostno vprašanje ne bode izumrlo in če bodo
že Čehi molčali, je vendar gotovo, da pride
kakšen Korošec z dvojezičnimi pečati. Glavno
delo zbornice pa mora biti gospodarsko delo.
Za delavce treba starostne preskrbe, za obrt-
nike izdatne pomoči, za kmete pa v prvi vrsti
ureditev davkarstva. Da bi poslanci vendar
enkrat sprevideli, da je gospodarsko delo njih
prva dolžnost!

Dopisi.

Velenje. Dragi „Stajerc“! Zelo čudno se ti
bo zdelo, da se je še v Velenju nekdo zbudil in
da tebi par vrstic pošilja. Naznaniti ti moram
o tukajšem Franceku Vouhu, kakšno letanje je
ta imel v času volitve (ali to vse zastoj) Čuda
da si ni vse noge znučal. Baha se kaj rad, tu
p. d. Zark, kaj vse za ene šarže ima, češ: jaz
sem „Ober-Verwalter“ pri sosedu, imam vso pra-
vico (menda še žihar krave nasiti) jaz sem
kravski mešetar, jaz sem tudi pri občini (pa tam
ima morda toliko za opraviti kot peto kolo pri
vozu) jaz sem pri hranilnici (tudi tam so ga
imeli, da jim je štempelne vkup nosil). Ali zdaj,
glej, je tu dobil p. d. rečeno „laufpos“; ko je
zahteval od g. notarja obljubljeno mo krono za
vsaki uradni dan in da se pogleda v hranilnico,
če je vse v redu, mu ta zavrne: „Mi ne gremo
gledat, pa tudi kronic ne dobiš; ako ti ni po
volji, se pa pritoži; samo toliko da veš, da od
danes nisi več ud!“ To se mu pač prav zgodi!
Po imenu je tudi krojač; ali ko bi njegova je-
zična žena imela otrok, bi tudi morala reči,
kadar gre hlače rezati: „Kinder, tut's beten,
Vater schneid' Hosen zu...“ Toliko za danes;
prosil bom tebe, ljubi „Stajerc“, še večkrat, da
ga ti oistro pokraspleš po glavi, da si on vsih
prstov ne znuča.

Tvoj naročnik!
Iz Pišec. Dragi „Stajerc“! Moramo še mi
malo poročati o našem v politiki mlečnozobnem
kaplančetu Planincu, kako je on divjal za Ben-
koviča. Vse dobre lastnosti je vedel o njem,
samo tega ni povedal, kaj ima na Hrvaškem...
Pa kaj, farji že hočejo imeti tudi po sebi „vzor“
„delavnega“ poslance, da se potegne za njih in
farovške kuharice. Kakor se vidi, še kaplanu
tuje meso diši. Tista pot za potokom je posebno
magnetična. Ne prašajo se: „kam pelja na levo
cesta, kam pelja na desno pot, mož povejte mi
po skušnjji, kje se lažje ognim zmot“. On ma-
relco pod pazduho, halo k „Slovru“. O baronu
Mosconu je vse alabe lastnosti vedel, da je Ne-
mec, liberalec itd., ali v jeseni, ko odnese dve
brantaši mošta iz graščine je Moscon, veren ka-
toličan. Na binkoštno nedeljo je bil pri nas
klerikalni shod. Parade-kmet Roškar je prišel
propagando delati za Benkoviča. Živi krest ni
vedel prej o tem shodu, kakor ko je na bin-
koštno nedeljo oznanil župnik to iz lece. Ko bi
se par dni preje vedelo, bi šel Benkovič in

Roškar ter cela banda kakor na Bizeljskem in Kapelah, kjer so mu šajtrgo pripravili in muziko za sprejem, a on jo „vudri vudri“ domov. Nazadnje omenjenega shoda se pa zadere kaplanček Franc k ter je kvasil nekaj o duhovski plači. Milijone in milijone imajo dohodkov, milijone so jim še nabrali, pa še komaj dobi vsaki par kronic zvišano. Rekel je, da je cesar Jožef II. ropal oziroma ropar postal, ko je samostane podiral itd. Na ne prav ljubo priliko je naletelo to farče v Pavlovasi, ko je agitiralo. Najde ga pri nekem posestniku naprednjak, ki je za barona agitiral — samega, v hiši pa ni bilo nobenega volilca doma, ampak samo ena „volilka“. To je bil ravs in kavs! Dva agitatorja skupaj trčiti! Kaplan se je drl in tolkel po mizi dotičnega, da je cela vas skupaj letela; saj ga je eden tudi nagovoril, da hodi okoli kakor „Cukerbäcker“. Drl se je: Vera je v nevarnosti, dolžnost mi je, se potegovati za sveto stvar! Kaj pa, ti verni kaplan, po zimi ni bila vera v nevarnosti, ko tolikrat šol v Globokem pustiš pa na lov zahajaš? Kaj pa, vera ni bila v nevarnosti, ko je bila župnikova mati na smrt bolana, tebe so pa iskali po Globokem z vozom, a te nikjer bilo ni, tako da je moral frančiškan iz Brežic umirajočo spovedovati priti? Kaj pa na 24. maja, ko si na sveto goro šel s procesijo, pa si prej se drl: „Živio Benkovič, on je zmagal“, mesto da bi navzoče farane pozdravil „Hvaljen bodi Jezus Kristus“? Ti si res vzor-duhovnik, da jih je malo; pa tvoj patron sv. Urh te že reši iz te smole! Ošaben si precej postal, ali mi se te bomo že rešili. V jeseni boš pa hodil okoli, kakor da bi ti kura kruh vzela. Ne boš dobil več 15 polovnjakov mošta kakor lani! Se že dani pri nas vkljub vsej agitaciji; dali smo za Moscona 195 glasov, za Vašega Cvenkanca pa le 95; tudi pri ožji volitvi je Roš dobil 137 glasov. Toliko za danes. V kratkem pa bomo popisali ves klerikalni privandran štáb, saj ena postojanka bo kmalu padla t. j. naš župan, ki je rekel, da v Pišecah ena hiša nori. To je dobro, da le ljudje ne; pri njemu pa i ljudje. Toraj zdravo do svidenja!

Sv. Lovrenc na dravskem polju. Tudi mi prosimo za mali prostorček, ker nas ne pustijo pri miru naši črni podrepani. Imeli smo državnozbornske volitve in so živo agitirali za hofrata Ploja. Posebno pa mežnar in Jokec Tumpej sta Plojove plakate nosila po fari; ali pri temu kšeftu sta slabo „gvinjala“. Jokec Tumpej si je zaslužil baje kakih 20 kron pri kandidiranju in mežnar jih pa še zna dobiti pri nekem podpisovanju, ker hofrat Ploj se ni upal več pri nas predstavljati; mi ga pač že dobro poznamo; šel je rajše v Cirkovce na shod a tam se je še bolj opekel. Šlo je iz sv. Lovrenca nekaj mož; z vso silo so jih pridobili; iz Sp. Pleter tudi nekateri niso hoteli iti, a župan in njegov sinček sta jih silila, češ ako nočete iti, vas bom pa peljal; voz so tako s fanami okinčali, da so Cirkovčani mislili, da peljejo fašenka. A tem Pleterčanom nič ni bilo za hofrata Ploja, temveč le za tiste faselne piva. Torej je bilo tako kakor na Ptujski Gori in pa pri Frasi, kjer je plačeval cirkovski kaplan pijačo. Zdaj, Frasi, ti pa naj pijejo „kandidati“ in pa tisti Mihec ter Tonček! Pa ti Frasi mi ne zameri, ker sem pisal „krma“ kajti imaš „gostilno“, ker si Slovenec; ali če k tebi pride Nemec, ga hitro obšpilaš. Prihodnjič dalje!

Kapele pri Brežicah. G. župnik Karl Presker! Mislimo, da ne bode na ta dopis iskali § 19 tisk. zakona in popravljali v „Stajercu“ „ni res“, pa „ni res“. Kar je res, pa je res, da ste nam pripravili ravno tako veselo binkoštno praznike kakor o Velikinoči! Kaj poročate tudi drugi ljudje k temu? Ravno binkoštni teden imeli smo letošnje težavno delo na polju in vinogradih, trpeli smo ubogi kmetje, kakor živali. Vsi smo komaj čakali binkoštnih praznikov, da se spočijemo mi in uboga živina; misleč, potolaženi bomo vsaj v cerkvi skozi pridigo, ki bi morala biti v prihodu Tolažnika sv. duha, s katero bi nam bil tako rekoč podeljen novi pogum, prijeti se zopet z novim veseljem našega težavnega dela. Ali kaj? Motili smo se! Več kako polovice pridige na binkoštno nedeljo bila je v naši cerkvi na leci sama agitacija. Naš župnik je rajši, kot da bi razlagal o tolažniku sv. duhu, rekel da se mora od pet do glave dobro pogledati tisti, ki bi prišel za volitvo

kam agitirati. Rekel je v cerkvi, da priseže pred Bogom, da on ne agitira za nobenega kandidata. Kak hitro ste pozabili, gosp. župnik, da ste Vi sami en dan poprej, to je bilo na binkoštno soboto, po Podvinjah do malega vsako hišo odprli in za dr. Benkoviča agitirali. Ali niste po šolskih otrokih pošiljali zvezke srca Jezusa na dom farmanom in v zvezke prilagali letake za dr. Benkoviča? Ali ni res, da ste binkoštno praznike delili tukajšnjim tercijskalkam po cele bale „Gospodarja“ s katerim so po vašem naročilu pridno agitirale? Na binkoštni ponedeljek je bil pa še kutar z Brežic pripeljan; njegova cela pridiga in bila nič kakor agitacija. Taki so bili binkoštni prazniki v Kapelah! Vendar pa: prav malo so Vam vsa sredstva, ki ste jih porabili v svrhu volitve, pomagala. Rečemo da nič drugega kakor sovraštvo med nami ste delali! Pravili ste, daje vera in zakon v nevarnosti, a pred več kakor 300 zborovalci ste očitno ženam rekli, naj bi nas može z metljami natirale k volitvi, naše žene pa pravijo, da bi z namočenimi metljami najrajši Vas iz Kapel natirale! Ali se spodobiti tako hujskanje? Kdo nam vero jemlje? Kako nam tak duhoven ravno ropi našo vero! Ali je treba šolskim otrokom vedeti, kam Vaša kuharica (to je k „Mariji Lord“) na božjo pot pojde, in da kažeže otrokom, po kateri železnici se bode ta zmučkana blede „fajla“ vozila? Ali je to „krščanski nauk“? Rajši prinesite v šolo zemljovid od Palestine in kažeže, kje je hodil Kristus in kje je naredil kak čudež. To je za otroke nauk, ne pa vožnja farovške kuharice! Gosp. župnik Presker! Mi vam od krito povemo, da niste za nas Kapelčane ne Vi, niti po Vaši volji izvoljeni poslanec! Ta dopis bi vam bil najbrže izostal. Ker bi pa „Slov. gospodar“ rad oblatil naše izvrstne može, kakor gg. Janezica, Balona, Ševnika, našega gosp. nadučitelja Pečnika in druge poštene može, ki so zavedni in poznajo dobro kmečke razmere, bolj kot vsak župnik ali krajski advokat, ki je s pomočjo klerikalizma postal spodnoštajerskega kmeta jerob, zato se branimo. Zapomnite si to!

211 Kapelskih volilcev.
Sv. Vid niže Ptuja. Dragi „Stajerci“, tudi k nam je bil priromal tisti nedolžni svetnik iz Dunaja. Pa vsled pogumnih naprednjakov si ni upal ljudstva hujskati. Potem je napisal cele litanije ter jih izročil svojemu mešetarju posilorglavcu, da je po drugi božji službi se hudo napenjal in agitiral. Ti orglavec, zakaj neki pa nisi od Orniga ali Zadravca prekal? Od koga pa se živiš, od nas ali Ploja? Zato pa ti priporočamo, da si greš na Dunaj po vinsko, žitno in velikonočno zbirco ker ti je tisti svetnik ljubši kako pa mi.

Iz Jurklostra pri Laškem! Malokedaj se kdo oglasi iz našega romantičnega Jurklostra. Kakor menda povsod na sp. Stajerskem, tako se je tudi pri nas agitiralo z najgršimi sredstvi za nazadnjakškega kandidata. Nastopala je podivjana druhal s takim nasilstvom proti naprednim volilcem, da se jih pri ožji volitvi več kmetov naprednjakov na volišče ni upalo, ker se niso hoteli izpostavljati tem že na najnižjo stopinjo propalim Benkovičevim agitatorjem. Med temi ljudmi je tudi naš g. župnik Karol Hribnik igral precej umazan vlogo. Misli si on, da kar je še pred volitvijo zamudil s svojo nesramno agitacijo, da še mora sedaj po volitvi napadati mirne farane na najbolj podli način. Ako pride s kakšnim naprednjakom v dotiko, ga tako nahruli, da bi se najbolj neotesan drvar sramoval takih izrazov. Na prižnici pri sv. Trojici je ta župnik pel glorio vsim zapeljanim kmetom, ki so volili advokata Benkoviča; sramotil je obenem vse napredne volilce, lagal o nas naprednjakih, da smo brezverci, zapeljivci, lažnivci, da hočemo cerkve podirati itd. Mi te pa, dragi Karl, vprašamo, kdo je daroval več k popravilu cerkve sv. Trojice, mi kmetji ali ti, ki nimaš nikdar denarja za kaj koristnega? Vprašamo te, od katere strani se je še tako nesramno hujskalo, lagalo, sleparilo in obrekovalo, kakor ravno od farovške stranke, to je iz prižnice, spovednic itd? Nadalje te vprašamo, kje da vera peša, pri nas naprednih, ali pri takih duhovnikih kakor si ravno ti? Izrazil si se tudi, da bodeš ti i tvoji somišljeniki bojkotirali gostilno g. V. Šmida. Lepa krščanska ljubezen do bližnjega, kaj ne da? Vrlemu, izobraženemu in naprednemu možu kakor je g. V. Šmid, pa svetujemo, da mu ni

treba biti žal tistih goldinarčkov, ki mu je dal župnik skupiti, ker on bode že sam dobro kapljico lahko komu drugemu prodal. Omeniti mi je še tukaj tudi Pregradovo šnopsarijo, iz katere se je tudi širila nesramna agitacija po celi dolini; in dr. Benkovič je pač lahko vesel in ponosen takih šnopsarskih agitatorjev in pa njih zapeljanih volilcev; pa kaj si hočem ker gliha vkup striha. Pregradova polovica, b. kozvana Fanika si je menda pri teh volitvah pri župniku Karlnu zaslužila lovorov venec, hodi skoraj vsaki dan k njemu po časopise in pa uganke rešava. In ti stari Matiček, ali toliko slep in zabit, da ne vidiš, kaj se ob tebe godi? Ali vprašaj kaj svojo ženko, pride iz farovža, kako sta kaj z župnikom uganke rešila? O ja ja die schöne Fani! Uder schöne Karlo, (kakor se sama rada navelja) kaj ne da fleten parček? Mi bi takih čel kakor je Pregrad in njegova Fanika sploh ne omenili, ko bi ta domišljava ženska, ki doma iz svetovnoznane lokavške Filadelfije, opsovala vsakega naprednega volilca. Zato bodemo še večkrat kaj pikantnega o nje povedali! Naj bode dovolj za sedaj. Oglašili se bomo še velikokrat o našem resnicoljubnem „Stajercu“. Ker hočemo imeti farji boj, naj ga imajo, naprednjaki se tega ne strašimo, ker na naši strani je resnica in pravica! Umazanega gradnja iz farovžev, kakor Razbor, St. Lenart, in Miklavž se je toliko nakopičilo, da ko bi vsaki štev. Stajerca hoteli pisati, bi ne zmaz kaj malo gradiva za 2 leti. Nas naprednjakov dolžnost, da take lumparije razkrinkamo, bode ljudstvo spoznalo, kake dušne voditelje ima. Ti pa ljubi „Stajerci“ prihajal bodeš sedaj naprej v trikrat večjem številu k nam kakor tista lažnjiva farovška cunjca, ki se pravi „Slov. Gospodar“.

Opomba uredništva: Tako je prav moželj! Po celem svetu se dani in tudi v obliki Jurklostra ne smete zaostati. Živeli!

Žusem. Do danes še niso izumili žajje, katero bi se lahko zamorca opralo. Vso umirajo je zastoj, kar ve tudi naš Šebatov Tona pr. dobro. Na neko nedeljo je visel na gospodarstven poslopju poleg cerkvene poti v Žusmu velik plakat, ki je raztolmačil razmerje med obrtno učiteljco iz Loke in Šebatovom Tonatom; reči se je, da učiteljica vedno perilo menja, kaj pride v Žusem in da ji pri tem Šebatov Tona pomaga. Te in edneke zadevice o obrtni učiteljici in drugi učiteljici iz Loke, so stale na dotičnem plakatu. Žalostno je le, da so tudi šolski otroci brali in naprej pripovedovali. Ali se morda tako učiteljicam izročevati? O tej stvar žvrgolijo že vrabci več mesecev. Vsebinsko plakate ne moremo objaviti iz ozirov na dostojnost. Ne nanilo na deželni šolski svet je tudi že narejeno — ali do danes se ni ničesar ukrenilo! Menda ni celjski šolski nadzornik ničesar storil pri učiteljicam. Treba se je zdaj obračati na javnost. Kajti zastupiti z nemoralno srca dece, tega pustimo! Učiteljstvo bi moralo takoj samo zavesti disciplinarno preiskavo ali pa prositi prestavljenje. To zahteva njih čast! Ako je bil plakat lažniv, potem treba se oprati trditve! Ako je bil resničen, no potem — izginite! Mi pravimo šolske razmere v Loku so sploh slabe. Ker bi obiskuje komaj 30 otrok bi bilo lahko kaj uiniti. Šebatov Tona pa naj se umiva naprej — zamorec ostane črn!

St. Janž na vin. gorl. Dragi nam „Stajerci“! Žali Bog, kadar se kaka volitev pričena, bomo naši prvaški cekmoštri le menda znoreli. Na 9. maja sta pismeno povabila J. V. in Fr. G. dišnik kaplana iz Smartna pri Velenju v št. Janž na agitiranje za Robiča; pa ta shod se je bil planu slabo obnesel. Pri prvi volitvi imel Robič v občini St. Janž 55 glasov, Jezovnik pa 126. Ko se to izve, je bilo agitiranje vse hujše. Šmarnice se niso več v cerkvi čitale tercijske kuharice so skakale semtertje in sploh le za Robiča. Ja neka tercijska M. R. bornik, je celo položila v cerkvi Robičov plakat na tla pod prižnico. Neka Ana Zagorčnik, priletela k nekemu štacurnarju in rekla: „Johan, juter bo volitev, glej da voliš Robiča, hočeš v nebesa priti.“ Ja še našega miroljubnega g. fajmoštra so menda babe znorele, ker se ni nikoli doslej v nobeno volitev vtikal, zdaj je začel v cerkvi razgrajati: „Žene, pogledajte

pokazal! Kaj pa še boče tvoja žlahta več? No, no, Hanzej postavili te bomo na višji stol, namreč na bikov...

Novice.

Propadamo?! Zopet enkrat šumi po listih naših nasprotnikov, da propadala „Stajerc“ in njegova stranka... Mi se tem otročjem iz srca smejemo. Vsako leto enkrat ali dvakrat nam zapojejo nagrobno pesen in vendar živimo že 7 let, brez da bi čutili kakšne težave. Zopet enkrat torej propadamo; zakaj neki? Kunšne glavice v prvaških uredništvih so izračunile, da smo pri zadnjih volitvah le kakšnih 6000 glasov. No, ta je pa modra! Prvič ponavljamo, da sta Ježovnik in Roblek izvoljena z najmanj 60—70% naših glasov. Te glasove treba nam pristiati! Ali je res kdo tako neumnen, da bi mislil, da sta Špindler in dr. Kukovec v par tednih tisoče kmetov spreobrnila? Ako je kdo neumnen, mu ne moremo pomagati; nam je to pač vse eno. Pravijo tudi, da naš list zopet „hira“. Tega mi ne čutimo. Nasprotno, — vkljub goljufije in nasilju najumazanejših vrste raste število naših naročnikov. Po Stajerskem in Koroškem gremo naprej! Pač pa se nam zdi, da hirajo drugi listi, na primer tista ljubljanska cunja, s katero si je umazal dr. Jurtela svoje roke ali pa tista smešna tetka „Domovinka“, ki zataji vsakih 14 dni enkrat vsa svoja načela! Tudi „Narodni list“ ne živi od naročnikov in smelo trdimo, da ni ne na Stajerskem in ne na Koroškem lista, ki bi imel toliko naročnikov in odjemalcev kakor „Stajerc“!... Zato pa, modrijani v prvaških listih, le radujte se in sanjarite o našem propadu, — mi vam privoščimo te otročje sanje. Duševne batine, ki jih pa dobivate od nas z vsakim dnevom, vam bodo te sanje že pregnale...

Po vsem časopisju, — seveda ne po prvaškem, marveč po velikih nemških listih, — se prinašajo članki o volitvah v naših krajih. Grozovite sleparije, s katerimi so prodrli koroško-stajerski klerikalni kandidati, neznosni pritisk, naravnost sistematična zloraba vere in cerkve, preziranje vseh postav, — to je v drugih krajih že davno nemogoče, to se godi komaj še v najtemnejših kotih Galicije ali Ogerske! Zato se čudijo tuji listi in se nam — smejejo. Res, malo smešno je, da se pusti vso prebivalstvo na Stajerskem in Koroškem od par sto zbesnelih duhovnikov v kozji reg pognati! Smešno je in vendar tudi žalostno. Kajti to ljudstvo je zbežgano, duševno vtujeno in zanemarjeno, — to ljudstvo ne čuti, da je pljunilo s to volitvijo v naše juho. Ne pozabimo tega, da se je pitalo naše ljudstvo s časopisi „la „Domovina“ in „Gospodar“, z Mohorjevim knjigami in farškimi pamfleti. Desetletja, ne, stoletja sem, odkar so izdihnil zadnji svobodomiselni kmetje, so imeli vajete edino politikujoči klerikalni duhovniki v roki. Ti klerikalci so namenoma in nasilno zanemarili ljudstvo, zastrupili njegovo dušo! In zdaj vpijejo, da so „sijajno zmagali. Zahvaljujemo se za te zmage. Zmagal bode tisti, ki ima največ izobrazbe, največ duševnih zmognosti, največ dušnega orožja. In to niso klerikalci! Čimklerikalnejša je pokrajina, tembolj neumno, duševno zaostalo je tam ljudstvo. To pa postaja z vsakim dnevom boljše; z vsakim solnčnim žarkom postaja svetloba večja in zato — je bodočnost naša!

Iz Spodnje-Stajerskega.

Linhart — oproščen! Pred kratkem šele so vložili prvaki tožbo proti našemu uredniku Linhartu. Na jezuvitični način je mislil farški dr. Benkovič, da bode spravi urednika v luknjo. Tožil ni za vsa tista očitanja, katera mu je vrgel naš list nevstrašeno v lice; edino za besedico „Cvenkanič“ je tožil. No, Benkovič in njegov modri zastopnik dr. Rosina sta pogorela. Urednik Linhart je bil oproščen in novo pečeni farški poslanec Benka-Cvenkanič bode moral vse troške plačati. Črna gospoda se je torej do kosti osmešila. Mislimo, da bode s tem stvar končana. Ali — osel gre le enkrat na led, — prvaški dohtarji pa grejo večkrat. Prineli smo svoj čas članek iz Hoč pri Mariboru, v katerem smo prav pohlevno okraščili farškega podrepnika Visočnika. Za svoje trditve smo

imeli dokaze v roki. Dokaze imamo, da je Visočnik proval naš list, da bi kmalu batine dobil, da je prodajal sleparske loze, da je hodil z nekim frančiškanskim beračem okoli itd. Visočnik je dobro vedel, da so naše trditve resnične. Ali tekel je k prvaškemu dr. Rosini in ta nam je poslal predrzni popravek po § 19. V popravku se je enostavno reklo: „To ni res in ni res in ni res“. Postavo in resnico se je lep-talo naravnost v blato. Zato smo prijeli lažnivega popravkarja za dolga ušesa in smo mu rekli, da je nesramno lagel. Ko bi imel ta farški podrepnik prav, tožil bi nas pred porotnike. Ali tega se ti tički ne upajo. Prvaški dohtarčki so spravili Visočnika na svoje limanice in mož je bil tako neumnen, da je zopet tožil našega urednika po § 496. Tožil je le za besedo „lažnik“, vse drugo je pustiti pri miru. Mislili so pač ti modrijani v Rosinovi pisarni tako-le: „lažnik“ je psovka, za katero ne dopusti sod-nija dokaza resničnosti; Linhart bo moral torej molčati in sodnik bode tega ferdamenskoga Linhart-a v luknjo poslal! Tako so mislili, pa le ni šlo. Linhart ima hvala Bogu precej dobri jeziček. Povedal je pred sodnijo, da hoče vse svoje trditve dokazati in sodnik se je izjavil inkompetentnega, — ta prešmentani Linhart je bil prost. Visočnik bode moral plačati našega advokata, prvaškega dohtarja in vse druge troške. Prav mu je, temu črnemu petolizcu! Vendar pa bi zaslužili glavno kazen tisti dohtarški prvaki, ki spravljajo neumne možakarje v nesrečo! Blamaža je Rosinova! Osel gre le enkrat na led, — kolikokrat bodo šli prvaški dohtarčki!...

Ptujska duhovščina dela miroljubnemu g. proštu kakor sploh vsem poštenim prebivalcem v Ptuj velike preglavice. Na eni stani hočejo pokazati minoriti vedno iz novega, da jim je politično hujkanje prva skrb, na drugi strani pa sta se razvila mestna kaplana Jäger in Koprivšek v politična petelinčka najhujše vrste. Gospodje Vavpotič, Pšunder, Koprivšek, Jäger e tutti quanti hočejo kar čez noč premagati napredno mislečo Ptujčane. Mi se sicer ne brigamo za politično „prepričanje“ teh ljudi, ki so le hlapi mariborskega nadhujskaka Korošca. Ali proti temu se postavimo v bran, da bi se moralo pustiti vso ptujsko prebivalstvo obreko-vati in psovati po klerikalnih kranjskih cunjah. In to se danes godi! Vsak dan čitamo po klerikalnih listih naravnost nesramne, brez-značajne psovke; — te psovke me-čejo blagoslovljene roke na tisto prebivalstvo, od katerega živijo! Ali to še ni vse. Tudi v šoli se pričnjenja vli-vati strup v otroške duše, — tudi v šoli se skuša nahujskati otroke proti stari-šem! Temu počenjanju mora biti enkrat konec! Črni gospodje vplivajo sicer v prvi vrsti na žen-ske in so ustanovili vsled tega svoj „Christlicher Frauenbund“, po domače: društvo ptujskih ter-cijalk, katerih „geistlicher Mitberater“ je g. Pšunder. S tem, da vzgajajo našo deco v poli-tični hujskariji in da poneumijo naše žene, — s tem mislijo polagoma napredno mesto posli-ti v črni tabor. Temu mora biti konec! Ali naj trpimo, da pride otrok iz šole in pravi: mama, ali je oče res brezverec? Ali naj trpimo, da se vsiljuje deci druge knjige, nego so jih stariši dali? Ali po-trebujejo naše žene kakšnega „Mitberaterja“? Ali je lepo, ako sedi debeli minorit ob 1/12 uri po noči med socialističnimi železničarji v go-stilni pri „zamorcu“? Ali je to lepo, da se na-hujska prebivalce v Dražencih proti Brežanem? Ali ni to naravnost predrzno izzivanje? Ali lešjejo ptujski duhovniki, da je naš list „brezverski“ in ako agitirajo v šoli, spovednici in društvu z vsemi sredstvi proti „Stajercu“? Temu treba konec napraviti! Pač ni čuda, da so sprejeli meščani sklep, da ne bodo otrok verouku pošiljali, dokler se hujska deco proti starišem. Odgovornost za tak korak no-sijo tisti duhovni v Ptuj, ki so pozabili na svoj poklic in postali huj-skači v talarju. Prebivalstvo v Ptuj pa se ne bode pustilo komandirati od mladih farških petelinčkov, ki ne vedo od življenja ni-česar! V mestu hočemo mir in zaropotali bodedmo odločneje, ako ne pride do mira! Vbogi g. prošt Fleck je pač vedolžen na teh dogodkih, njemu je politika „terra inco-gnita“, on se briga le za svoj zvišen po-

klj. Vkljub temu pa se obračamo še enkrat do g. prošta, naj poseže z železno roko v aršeno gnezdo, naj napravi red, kajti drugač odklanjamo vso odgovornost za nasledke bre-mejnega hujskanja teh duhovnikov. Ptujčani Vi pa izvajajte posledice že zdaj! Delujte s po-dvojenimi močmi za naš list! „Stajerc“ mon priti v vsako hišo, v vsako gostilno in v Ptuj. Naročajte ga i za vaše posle! Tako pokažemo, da se Ptujčani ne pustijo komandirati od mla-dih petelinov, katerim je šla ošabnost v glavo. Ako hočete pokoj, — dobro za vas in nas! Ali hočete boj, — tudi dobro! Ali ne tarnajte potem kajti z belimi rokavicami ne primemo naspro-tnike za ušesa! Vrgli ste nam bojno rokavico pred noge, — mi je poberemo in videti ho-čemo, kje bo zmaga. Proč s klerikalizmom!

Prvaški tat pred poroto. Poročali smo svoj čas, da je bi prvaški poštni oficijant v Ptuj Anton Schwarz zaradi raznih sleparij aretirani. Prvaški listi, ki poberejo vsako malenkost, ki dar se tiče naprednjaka, so o tej zadevi ku-molčali. Te dni pa je stal Schwarz pred ma-rborskimi porotniki. Priznal je svoje grehe ved-noma in bil obsojen na 10 mesecev v trdnj-ječo, ipoojstrene s postom in trdim ležanjem vsaki mesec. Ragovedni smo, ali bodo prvaški listi svojim vernim ovcicam kaj o tej obso-dni povedali?! Mislimo, da ne veliko. Kajti lampa-rija za lumparijo pride na dan in povsod so prvaki glavni junaki. In ti ljudje, katerih pri-voditelji so nepošteni, hočejo druge moralne učiti.

„Proč od Brega.“ to je najnovejši klic, katerega so si izmislili za Dražence nekateri klerikalni smrkolini. Mi poznamo te tičke in morda se bode še prigodilo, da jih bodo Draženci sami pognali čez most v farovž... Ali vprašajmo se: kaj pomeni to „Proč od Brega“? Ali bi občina Breg morda poginila, ko bi tistih par hiš v Dražencih bilo priklapljenih drugi ob-čini? Mislamo da ne, kajti gospodarstvo Brež- občine je v popolnem redu. Pač pa bi kmetje jemo, Dražencih čutili, ker bi prišli bogve kam in po bogve v kakšne razmere. Mi svetujemo: mima- kri! Sramota je sicer, da se pustijo prebivalci v Dražencih nahujskati od farških smrkolinov, — sramota je, da imajo v Dražencih še tako goslov, debele planke na čelu, — sramota je da po-rabi „črni purgermeister“ svoj vpliv v svojo lastno škodo in v škodo svojih sosedov, — ali mnogi posledice te sramote bodo Draženci sami čutili. In morda pride še čas, ko bodo klicali: Nazaj i Bregu! Tisti pa, ki hujskajo nepremiselno, tisti bodo enkrat kaj doživeli... Breška občina je bila vedno v vseh zadevah edina, zato je re- lumparija, ako hujskajo privandrani nevedne- en del prebivalcev te občine proti drugemu.

Iz Št. Vida pri Ptuj se nam poroča: Po vodom zlate poroke zakonskih Toplak, ki se je vršila dne 26. maja, opaziti je bilo pri župniku Andrej Berdnika pravo krščansko „ljubezen“. Politika ne spada v cerkev, ali ta žegnani gospod se za to ne briga. Pri nagovoru je ome-nil, da je jubilar rojen v Podvincih, torej v ob-čini, ki je tako „lepo“ volila za deviško-neod-žnega hofrata Ploja. Malo čudni je ta govor o priliki zlate poroke. Slavni hofrat Ploj pač ne bode doživel zlate poroke, ker je tako „dobro kristijan“, da je ločen od svoje katoliške ma-poročene žene. To je pozabil župnik povedati. Ali naprej! Zvečer, ko je zvonar pričel zvoniti, šel je župnik s pasjim bičem na stolp in je nagnal ljudje ven; pri tej priložnosti je bičem sedemkrat udaril! Na mostu se se zgodili potem prizori, ki mečejo prav čudo-luč na tega čudnega „namestnika božjega“. Ljudje bi bili kmalu župnika kopali, kajti eden teh župnikovih pristašev je že zaklical: „Poja župnika kopat“. No, neki slučajno došli Št. Vidčan je župnika itak dobro — opral. Zaka-ta črnosuknež ne toži?? Očita se mu vendar precej nelepih stvari! Menda se čuti krivga. Ti župnik, spominjaj se, da se ti je klicalo na mostu: „Sramujte se!“ in glej, da se naučis tvojega zvonarja in hlapcev malo več izobrazbe. Kajti ako se ne poboljšaš, bo „vera“ še bi-„pešala“. Sicer pa to ni vse. O temu župni- vemo še celo vrsto ne prelepih dogodkov. Pri kratkim je umrl neki Herman pri obč. pre-stojniku v Dravcih. Hotelo se je ga je pokopati brez vsega; ali ko so prišli sinovi pokopaj in so pokazali polne žepe, pričelo je zvonje-